

Verslag Japan reis 2013

20 oktober

Samen met Sylva met de trein naar Schiphol, voor de rechtstreekse vlucht naar Fukuoka. Daar afscheid genomen van mijn vriendin Sylva en anderen. We hadden prima plaatsen in de business class van het vliegtuig.

21 oktober

Aankomst in Fukuoka, ongeveer acht uur 's morgens plaatselijke tijd. Max werd nog aangehouden bij de douane, die zijn koffer doorzocht. Hij heeft dan ook zijn gezicht niet mee.

Buiten werden wij opgewacht door Ralph Schriock, mr. Kurokawa en zijn broer. Onze gids en begeleidster van onze reis, Mariko Okada, was er ook, met een collega en twee jongelui van de 'board of education'; dhr. Osamu Satoh en mevr. Akiko Okuda.

Rechtstreeks naar het hotel Crown Palace Kitakyushu gereden, om ons op te frissen. 's Middags lunch in het hotel met Ralph Schriock, Mariko Okada en de twee jongelui van de 'board of education'.

Na de lunch, een sightseeing trip gemaakt naar het stadje Mojiko, met mr. Kurokawa, Mariko en de twee jongelui. In de verte zagen wij de brug die Kyushu met Honshu verbindt. Twee dingen vielen mij op: ten eerste zag je haast nergens rommel op straat liggen. Ten tweede de vriendelijkheid en behulpzaamheid van de mensen.

Ik wist van Rob Sipkens dat mr. Kurokawa een verwoed roker was en hij had duidelijk schik met de sigaar die ik hem aanbood. Met de belofte hem een doos sigaren te geven, heb ik denk ik een vriend voor het leven gemaakt. Jammer dat hij geen Engels spreekt.

Toen wij van de wandeling terugkwamen, lag de chauffeur van de bus in zijn stoel te slapen. Ik zag hem overeind schieten en gauw zijn pet opzetten toen Mariko instapte, terwijl Max voor de bus een buiging naar de chauffeur maakte.

In het hotel vielen mij de luxe badkamer en het toilet op. De W.C leek wel een schietstoel, met al die knoppen aan de zijkant.

22 oktober

Eerst naar Mizumaki gereden, naar de Inokuma Elementary School. Toen wij uit de bus stapten, moesten wij door een haag van kinderen die met Hollandse en Japanse vlaggetjes zwaaiden en stonden te juichen. We werden er stil van. In de ontvangstruimte kregen wij een welkomstspeech van de principal, dhr. Yosuhide Tsuruta. Daarna was ik aan de beurt met een korte speech.

We kregen nog een cadeau van een student namens de school. Daarna een uitvoering met Japanse drums en dansen. Het Nederlandse en Japanse volkslied werden gespeeld en wij werden aan de leraren voorgesteld. In ieder klaslokaal werd iets gedaan; origami, kalligrafie en Japanse kinderspelletjes.

We woonden ook een les bij van Noh maskers en Noh theater. Het bleek dat de leraar mr. Nonin Asa nog in Leiden was geweest, de stad waar Max woont. Cadeautjes werden uitgewisseld en de lunch werd samen met de kinderen genuttigd. Daarna werden wij uitgewuifd door iedereen en vertrokken wij naar het Mizumaki monument.

Ik zag daar zo'n dertig kinderen keurig in rijen van vijf staan. Diverse Japanse mensen stonden daar. Na een speech van een van die heren, was Max aan de beurt. Wij legden een krans neer en daarna legden de kinderen, in rijen van vijf, een bloem neer. Alles verliep zeer gedisciplineerd.

Toen op weg naar de bibliotheek, waar een Nederlands boek van Sakura werd afgegeven.

Daarna, naar het gemeentehuis van Mizumaki, waar zo'n twintig personeelsleden ons buiten op stonden te wachten. In het gemeentehuis, werden wij in een ontvangstkamer binnengelaten waar zes stafleden van de burgemeester ons ontvingen. Ook was daar de consul-generaal van Nederland, mr. Roderick Wols, een man van gewicht - letterlijk en figuurlijk.

Daarna kwam de burgemeester mr. Shiya Kondo binnen. Wij werden voorgesteld. Naast mij zat mr. Wols en tegenover mij de burgemeester. Er werd ons gevraagd wat onze indrukken van Japan waren. Er werden cadeaus uitgewisseld en foto's gemaakt. Toen werden wij rondgeleid door het gemeentehuis, waar wij met de burgemeester op de foto mochten.

Bij het vertrek werden wij persoonlijk door de burgemeester uitgezwaaid, samen met zijn staf. Erg indrukwekkend allemaal.

's Avonds een diner met de Kurokawa's en de consul-generaal mr. Wols. Ik had de weduwe van Hiroshi Kurokawa een symbolische gift van tulpenbollen gegeven en mr. Kurokawa een doos sigaren, waar hij erg blij mee was. Er waren drie ronde tafels en ik zat met mr. en mevr. Kurokawa samen aan een tafel. Naast mij zat mr. Wols en aan de andere kant van mij Ralph Schriock, om de vertaling naar mrs. en mr. Kurokawa te doen.

Voor het diner, heb ik mijn persoonlijke toespraak gehouden. Het was een prima diner met grote flessen bier, waar ik wel raad mee wist. Mr. Wols en ik schonken elkaar om beurten in, naar Japanse traditie. Mr. Wols bleek een gezellige prater te zijn, maar ging jammer genoeg eerder weg, omdat hij naar Tokio moest. *"Doe de Nederlandse Ambassadeur de groeten van mij"*, zei hij nog, voordat hij wegging.

Toen mr. Wols vertrokken was, gingen mr. Kurokawa met zijn vrouw en mij nog even naar het rookgedeelte van het hotel, om van een sigaar te genieten. Omdat de conversatie daar een beetje moeilijk ging, heb ik hun maar mijn fotoalbum laten zien. Na het diner afscheid genomen. De weduwe van Hiroshi Kurokawa omhelsde me, waar ik wel van schrok, omdat Japanners dat normaliter niet doen.

23 oktober

's Morgens met de bus, samen met Ralph, de gebroeders Kurokawa, Mariko, een collega van Mariko en de beide jongelui van de 'board of education' een beetje sightseeing gedaan in de omgeving van Mizumaki. In de vroege middag afscheid genomen. Wat een aardige mensen allemaal.

Op weg naar Hirado, onderweg geluncht in een restaurant. Wij hebben nog een of andere kerk bezocht en de rest van de tijd in de bus geslapen.

Het Kokusai Kanko hotel, waar wij die nacht verblijven, is schitterend. Diner op zijn Japans, met heel veel lekkere gerechten en een mooi uitzicht op het water en een grote brug.

Daarna een meeting met de Hirado mensen, waar ook de pers aanwezig is. Remco Vrolijk, een Hollandse jongeman, deed de vertaling samen met nog een Japanse tolk.

Ieder van ons deed zijn persoonlijk verhaal. Het was erg emotioneel. Daarna werden wij ondervraagd door de pers. Ik hou van Japan, het land en het karakter van de mensen. Ik voel, dat hier mijn roots liggen.

's Avonds nog wat met Hans en Max in het hotel gedronken, bij een bierautomaat tot 23:30. Hans vertelde verhalen over zijn kleinkinderen, die zo te horen veel van hem houden. Toen ik daarna nog een biertje wou nemen als slaapmuts, kreeg ik niets meer van de automaat. Een soort veiligheid was ingebouwd, zodat na een bepaalde tijd geen bier meer verstrekt wordt om overlast van dronken mensen te voorkomen. Wat een indrukken allemaal. Prachtig.

24 oktober

De Hirado Dutch trading post, Hirado Castle en Dejima (een voormalige Nederlandse handelspost) bezocht. 's Middags in het Luke Plaza Hotel aangekomen, waar we maar één nacht blijven. Wegens een tyfoon gaan we niet met het vliegtuig maar met de Shinkansen, de hoge snelheidstrein.

's Avonds heerlijk gegeten in Nagasaki, samen met Mariko. Nu ik haar beter leer kennen, vind ik haar sympathieker. Zij heeft een Amerikaanse vader en zal al die moeilijkheden, die wij als kind in Holland hadden, ook in Japan hebben gehad.

's Avonds kan ik niet in slaap komen en kijk uit het raam en zie het water en de lichtjes van Nagasaki. Ben van plan om morgen de speech bij de burgemeester en bij het monument te houden. Om 01:00 in de morgen heb ik nog de speech voor bij het monument geschreven, onder het genot van een paar halve liters bier, om inspiratie op te doen. Wie krijgt er ooit de kans, om een woordje te doen bij zo'n belangrijke herdenking? Die kans laat ik mij niet ontglippen. Het is een hele eer voor mij.

25 oktober

Met de bus naar het museum gereden. Het weer is regenachtig. Ik zie veel mensen met paraplu's rondlopen. Eerst buiten bij het indrukwekkende monument gekeken. Er zijn veel schoolkinderen in uniform die rondgeleid worden. Toen het museum bekeken. Een cameraploeg stond ons daar op te wachten. Er schijnt veel bekendheid aan onze komst gegeven te zijn.

Toen ik naar de foto's keek die aan de muren hingen, werd ik erg emotioneel. Ik ging vlug ergens anders heen. Een man van de cameraploeg achtervolgde mij. *"What do you think about the war, sir?"* vroeg hij aan mij. Om van hem af te zijn, gaf ik een kort antwoord. *"No winners, only losers"*, zei ik. Dat antwoord schijnt nog op de T.V uitgezonden te zijn.

Wij werden door de directeur van het museum, op een benedenverdieping rondgeleid. Krans en bloemen op de herdenkingsplaats binnen neergelegd, waarna gebeden werd. Daarna heb ik een toespraak gehouden, wat door de cameraploeg werd opgenomen.

Toen werden wij naar de burgemeester van Nagasaki gereden. Wij werden daar opgewacht door twee van zijn assistenten. Mr. Tomihisa Taue schijnt een topfunctionaris te zijn, want fotografen van de krant waren aanwezig. Een kleine toespraak gehouden en foto's genomen. De burgemeester was erg vriendelijk, stelde ons diverse vragen en nam de tijd met ons. Het was voor ons een hele eer, dat wij zo'n belangrijke persoonlijkheid mochten ontmoeten.

Daarna met de Shinkansen naar Osaka gereisd, omdat ergens een tyfoon raast en het niet veilig is met het vliegtuig. Op het treinkaartje staat een nummer. Bij dat nummer op het perron moeten we instappen. We hebben precies 90 seconden de tijd om in- en uit te stappen. Met al die koffers is het wel even aanpakken geblazen.

Nog iets grappigs om te zien is de conductrice die als ze een wagon binnenstapt een buiging maakt. Alles super beleefd en super efficiënt. De N.S. kan veel leren van Japan. Ook de netheid in de trein viel mij op.

Om 21:00 aangekomen in het hotel. Toen ergens buiten gegeten. Even in mijn eentje een rondje gewandeld en wat bier en cola gekocht. De verkoper zei, toen ik af wou rekenen, *"touch"* tegen mij. Omdat ik hem niet begreep, zei hij het nog een keer en wees naar een scherm, die ik aan moest raken. Toen ik de volgende dag Mariko om opheldering vroeg, zei zij, dat onder de twintig jaar geen alcohol verkocht mocht worden en dat het aanraken van het scherm een soort legitimatie was. Die man schatte mijn leeftijd denk ik op negentien jaar. Wegens het slechte weer, ben ik maar terug naar het hotel gegaan, waar ik op mijn kamer een biertje heb gedronken.

26 oktober

Na het ontbijt hebben we een sightseeing trip naar Osaka Castle gemaakt. Veel foto's genomen, ook nog van een Japanse bruiloft. Daarna naar het vredesmuseum gegaan en de ellende van de Tweede Wereldoorlog gezien.

Eén verhaal trof me echt. Het werd verteld door onze gids Mariko en ging over een tekening wat in het museum hing. Op die tekening zag je een moeder over een brug rennen, met een vader en een dochter, die achter haar aanrenden. Zij waren op de vlucht voor B29 bommenwerpers. Op de rug van de vluchtende moeder was een baby met op de plaats waar het hoofd zou moeten zitten, wat rode spatten. Het hoofdje van de baby was er afgerukt, door een van de rondvliegende scherven, van de bommen uit de B29 bommenwerpers. Het dochtertje, dat achter de moeder aan rent, zegt tegen haar vader: *"Papa, het hoofd van de baby is weg."* De vader zegt dan: *"Stil kind, als je moeder dat weet, dan rent zij niet verder."* Waar gebeurd volgens Mariko.

Ik was heel erg onder de indruk. Nog iets wat ik nooit zal vergeten was een foto in het museum van Nagasaki. Mariko, onze gids, liet het ons zien. Je zag een jongen, met zijn dode broertje, in een zak op zijn rug, wachtend in een rij, voor de crematie. Omdat er fotografen aanwezig waren, werd aan de jongen verteld om onder geen enkele voorwaarde te huilen, wat er ook gebeurde. Je ziet op de foto, het vertrokken gezicht van de jongen, dat zich hoe dan ook, goed probeert te houden. Voor mij de indrukwekkendste foto, die ik ooit gezien heb.

Na het museum zijn we naar Kyoto gereden met een bus en hebben daar vlakbij het Kyoto Kokusai hotel wat gegeten.

27 oktober

Vandaag in Kyoto verschillende tempels bekeken. Ook een markt. Ergens in een winkelcentrum geluncht. Een kimonoshow bekeken, in het Kyoto museum voor traditioneel handwerk.

's Avonds een diner met mr. en mrs. Yoshioka in het hotel en meneer Uchiyama. Hans maakte mij op hem opmerkzaam. Wat ziet die man er fit uit voor zijn leeftijd (90 jaar). Ik stelde hem vroeger voor als een gebogen oude man, maar buiten het feit dat hij een beetje doof is, loopt die man kaarsrecht en is nog goed bij de tijd.

Dit diner heeft mij echt geraakt. Niet om het eten, maar om de warmte en gastvrijheid die van die mensen afstraalden. Mevrouw Yoshioka noemde ons haar kinderen. Daarna cadeaus uitgewisseld en foto's genomen.

Ik ben er nu erg trots op, dat ik van Japanse afkomst ben.

28 oktober

's Morgens ben ik in mijn eentje nog wat gaan wandelen in Kyoto en op de terugweg was ik bijna verdwaald omdat ik een verkeerde straat was ingeslagen. Daarna met zijn allen naar het station, om met de Shinkansen naar Tokio te gaan. Daar krijgen we een sightseeing trip in Tokio. Wat een indrukken allemaal. Dit is de reis van mijn leven geworden en ik heb toch al veel van de wereld gezien.

We hebben een paar gebouwen in Tokio bezocht. Mariko liet me op haar laptop nog beelden zien van ons bezoek aan het atoom museum en een gedeelte van mijn speech, na de kranslegging in het museum.

's Middags in het Sheraton Miyako hotel aangekomen, waar wij ons op konden frissen. Rond 17:00 werden wij naar de Nederlandse Ambassade gebracht, waar de surprise party van dhr. Uchiyama wordt gehouden. Yukari was niet per telefoon te bereiken, omdat een verkeerd nummer werd gegeven. Het voorstellen aan elkaar verliep vrij rommelig. Ik voelde mij daar een beetje verloren.

Mr. Rogier Hekking zorgde voor twee gitaren voor Hans en Max, waarna wij in een aparte kamer wat konden oefenen. Tijdens het diner werd elke keer tussen de gangen door een speech gehouden. Dat zonder een spiekbriefje en soms drie minuten lang. Ik zat met een verfrommeld stukje papier in mijn binnenzak en wist, dat als ik aan de beurt was, het anders moest gaan. Voor mij deed Hideko haar speech. Zij bedankte eerst de ambassadeur voor zijn gastvrijheid. Ik had mij toen al voorgenomen om de kortste speech ooit te doen, die op die ambassade gedaan was.

Toen ik aan de beurt was, bedankte ik eerst de ambassadeur, mr. van Vollenhoven, voor zijn gastvrijheid. Vervolgens feliciteerde ik mr. Uchiyama en bedankte hem voor bewezen diensten aan Jin en de Sakura mensen. Daarna overhandigde ik zijn cadeau, met de nodige buigingen. Alles ging gelukkig goed, zonder stotteren.

Ik zat aan een ongelukkige tafel. Rechts van mij zat Yukari, die meestal met de vrouw van de ambassadeur aan het praten was, en links een dochter van mr. Uchiyama, die moeizaam wat Engels met mij sprak. De ambassadeur mr. Van Vollenhoven was een hele aardige man die het tafelgesprek aan de gang probeerde te houden, met meneer en mevrouw Uchiyama en zijn twee zonen. Hij had het voordeel, dat er een tolk bij hem zat. Gelukkig had ik een klein fotoalbum bij me, zodat ik foto's met de dochter van dhr. Uchiyama kon bekijken.

Toen mr. Van Vollenhoven met mij begon te praten, gaf ik hem de groeten van meneer Wols. *“Ja”,* zei de ambassadeur, *“met hem heb ik twee jaar in Iran en een jaar in Afghanistan gezeten.”* Vreemd eigenlijk, dat je met zulke personen aan een tafel zit. Ik ben hem alleen vergeten te vragen of hij familie van Pieter van Vollenhoven was.

Daarna kwam een optreden van een meisje met conservatorium achtergrond. Zij speelde een prachtig stuk op de piano. Max was duidelijk onder de indruk, want hij kwam achter me staan en fluisterde in mijn oor dat we geen ‘Sukiyaki’ zouden spelen maar ‘Bengawan Solo’. *“Dat was makkelijker”,* zei hij tegen mij. *“Maak mij niet uit”,* zei ik, *“als ik de tekst maar krijg.”*

Daarna kwamen wij als amateurs aan de beurt om op te treden. Ik heb maar zo hard mogelijk gezongen. Het verbaast mij nu nog dat er niemand is weggelopen. Het zou een goed idee zijn, om de volgende keer mensen van Sakura City uit te nodigen om de sfeer wat lossier te maken.

Bij het afscheid zei de ambassadeur tegen mij *“Morgen karaoke, hè Fred?”*. Hij had natuurlijk gemerkt dat ik het zingen maar zozo vond. Toch een hele aardige man, die goed mensen in kan schatten en overeenkomstig daarnaar handelt.

29 oktober

Vandaag een sightseeing trip door Tokio gemaakt. Geluncht. Daarna naar het hotel terug, om het laatste feest van de MoFa te ondergaan. Er was een zaal in het hotel gereserveerd, voor al die hoge gasten die zouden komen.

Voor de deur ontmoette ik een Japanse ambassadeur, die in den Haag had gewerkt. Wij werden binnen verwelkomd en in het zonnetje gezet. Gelukkig was onze gids Mariko ook aanwezig, om een en ander in goede banen te leiden. Onbegrijpelijk, dat zij niet bij het diner op de Hollandse Ambassade mocht zijn.

Wij werden aan diverse mensen voorgesteld. De directeur van de MoFa was er ook, met zijn medewerkers, waaronder een meisje dat zeer goed Hollands sprak. Ook meneer Uchiyama was er, met zijn familie en mensen van Sakura City, die Hollandse liedjes gingen zingen. Er werd een toast op ons uitgebracht.

Ik zat naast een Hollandse minister, mevrouw Trooster, aan tafel. Aan mijn andere kant een oud vrouwtje, die de echtgenote van de leider van Sakura City bleek te zijn. Mevrouw Trooster vroeg aan mij, wat wij van Japan vonden en wat onze indrukken waren, waarna zij het gesprek voortzette met een Japanse Ambassadeur die naast haar zat. Ik had een gesprek, met het oude vrouwtje die aan de andere kant zat. Zij probeerde Nederlands met mij te praten en was zeer belangstellend. Met behulp van mijn fotoalbum had ik een leuk gesprek met haar.

Daarna moesten wij met zijn allen zingen op het podium. 'Tulpen uit Amsterdam', etc. etc. Toen wou de voorzitter van Sakura City het liedje 'Poesje Mauw' zingen. Ik hoorde iemand van het ambassade personeel achter mij zeggen: "*Poesje mauw is zo flauw, laten wij Kortjakje zingen.*" Ik lag dubbel van het lachen, achter de microfoon, maar als een Japanner eenmaal iets in zijn hoofd heeft, dan gebeurt het ook, dus werd dat liedje gezongen.

Op het eind van de avond heb ik met onze Mariko en een meisje van de Mofa de cadeaus uitgedeeld omdat Hans en Max druk in gesprek waren. Eén flesje drank was over en dat heb ik aan de zoon van mr. Uchiyama gegeven, omdat hij wel een liefhebber leek. Een ander cadeau heb ik aan het oude vrouwtje die naast mij zat gegeven. Het was een heel gezellige avond met veel hoge gasten. Ook Mariko zijn we niet vergeten een cadeau te geven.

30 oktober

De volgende morgen vroeg opgestaan, ontbeten en daarna met de bus naar Narita Airport. Afscheid van Mariko genomen, wat boodschappen in de taxfree shops gedaan en toen in het vliegtuig gestapt. Wij hadden ruime zitplaatsen en de stewardess en de purser vroegen of wij Japan mooi vonden. Toen ik ons verhaal vertelde, viel het blikje bier per ongeluk om. Met veel excuses maakte de stewardess alles weer droog. "*Hindert niets hoor*", zei ik tegen haar, "*nu ruikt het hier tenminste lekker.*" Wij konden films kijken, maar hebben de meeste tijd geslapen.

Bij het uitstappen, kregen wij drieën een roos, dit vanwege ons bijzonder reisverhaal. Bij de uitgang stonden Rob en consorten ons al op te wachten. Daarna het afscheid en de herinneringen aan een prachtige reis.

Het 'peace exchange program' is een goede bijdrage voor vriendschap, wederzijds respect en begrip, tussen mensen van verschillende nationaliteiten. Om die reden hopen wij op een voortzetting van deze bijzondere reis, voor toekomstige reizigers. Wij, mensen die in Nederland zijn opgegroeid, kunnen veel leren van Japan. Discipline, netheid, gastvrijheid, stiptheid, etc. Ik zeg dit niet zomaar, al deze eigenschappen hebben wij zelf tijdens onze 'Japanreis' ondervonden.

Tot slot willen wij iedereen bedanken die mee hebben geholpen om ons een onvergetelijke reis te bezorgen. Onze gids Mariko, de organisaties J.I.N en Sakura, onze gastheren in Japan, de familie Kurokawa, de familie Yoshioka, de Nederlandse Ambassade, de tolken, Ralph Schriock en natuurlijk de MoFa zonder wiens steun deze reis niet mogelijk was geweest. Ook al die anderen die niet genoemd zijn, maar toch mee hebben gewerkt, om deze kostbare herinnering voor ons te realiseren.

Fred Augenstein